

**70 LAT CZASOPISMA  
„WIADOMOŚCI CHEMICZNE”**

70 YEARS OF „WIADOMOŚCI CHEMICZNE” JOURNAL

**Kazimiera Lukjan**

*Uniwersytet Wrocławski, Wydział Chemii  
ul. F. Joliot-Curie 14, 50-383 Wrocław  
e-mail: kazimiera.lukjan@chem.uni.wroc.pl*

---

---



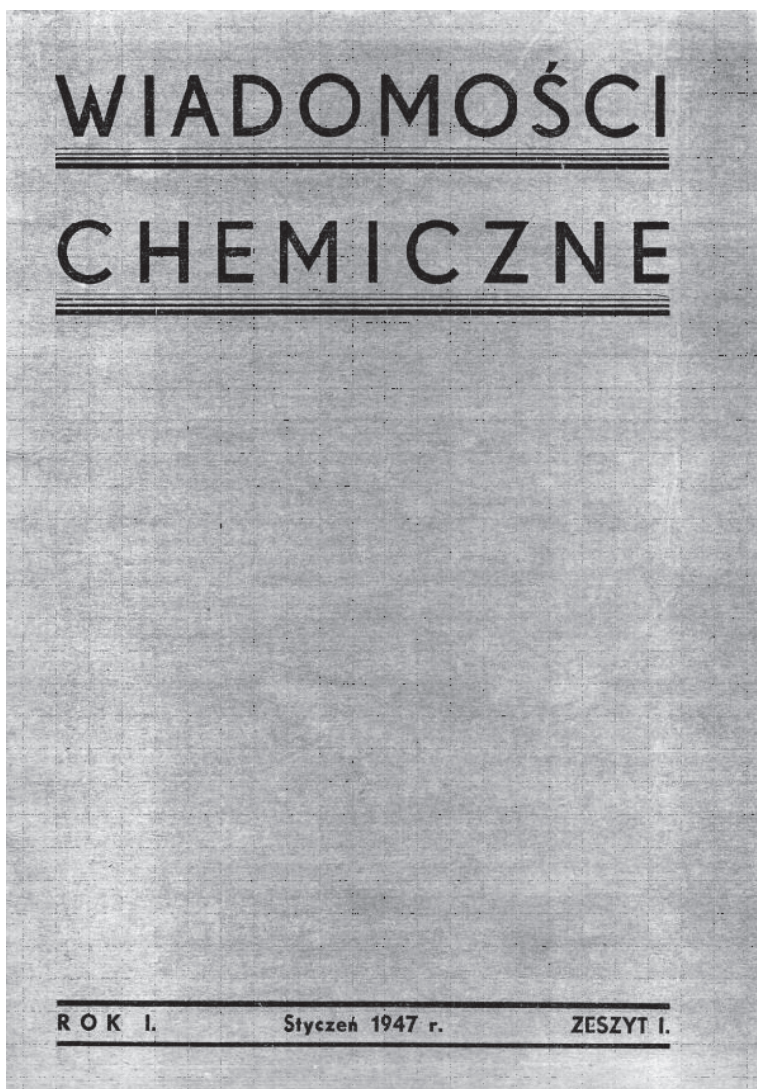
**mgr Kazimiera Lukjan** ukończyła studia w 1979 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytecie Wrocławskim. W tymże roku podjęła pracę w Bibliotece Wydziału Chemii UWr, gdzie pracuje do chwili obecnej. Od 2008 roku pracuje na stanowisku starszego kustosza dyplomowanego. Od 1980 roku na stałe współpracuje z czasopismem „Wiadomości Chemiczne”, a od roku 2006 z Gabinetem Historii Chemii.

Tę godną rocznicę będziemy celebrować, by uhonorować wielu wybitnych profesorów założycieli czasopisma, wielu doskonałych redaktorów, autorów piszących artykuły naukowe, utalentowanych doktorów i studentów uczelni chemicznych z całej Polski, a niekiedy i świata. Pragniemy odświeżyć pamięć na temat naszego periodyku, poświęconego różnym aspektom chemii, periodyku o wieloletniej tradycji, który wpisał się trwale w rozwój polskiej chemii. Chcemy pokazać wagę jego powstania i rolę, jaką pełnił i pełni do dnia dzisiejszego w społeczności akademickiej uniwersytetów, politechnik i innych uczelni.

Wszyscy wiemy, że okres powojenny nie był łaskawy ani dla pierwszych naukowców, ani pierwszych studentów. Brakowało wszystkiego, począwszy od pióra, ołówka nie mówiąc o podręcznikach. Kiedy notatki z wykładów były niewystarczające, sami studenci, wspierani przez swoich wykładowców, przystępowali do wydawania skryptów i broszur do ćwiczeń laboratoryjnych. Zaczęły pojawiać się czasopisma. I tak: w Warszawie zaczęło ukazywać się czasopismo „Politechnika”, w 1946 r. w Łodzi „Wiadomości Naukowe”, a później w styczniu 1947 r. ukazał się pierwszy numer „Wiadomości Chemicznych” [1].

Czasopismo „Wiadomości Chemiczne” powstało dzięki inicjatywie Komitetu Studenckich Kół Chemicznych w Polsce. Istotną rolę w pojawieniu się czasopisma odegrała wycieczka polskich studentów chemii do Kopenhagi. Dzięki finansowemu wsparciu przez duński Komitet Pomocy Kulturalnej i Ambasad Królestwa Danii w Warszawie, lato 1946 roku dla 250 studentów chemii uniwersytetów, politechnik Warszawy, Łodzi i Gdańska okazało się owocne. Przez dwa miesiące studenci pod kierunkiem wykładowców uczestniczyli w ćwiczeniach chemicznych, prowadzonych w kopenhaskiej uczelni. Doświadczenia zdobyte podczas pobytu w Danii przyczyniły się do podjęcia decyzji powołania Komitetu Studenckich Kół Chemicznych w Polsce. Komitet miał się zajmować stałą wymianą informacji o działalności Kół, o ukazujących się skryptach i czasopismach, o sprawach dotyczących wyposażenia pracowni chemicznych itp. Kiedy do Kopenhagi przywieziono dwa numery „Wiadomości Naukowych”, Henryk Buchowski i inni studenci Uniwersytetu Łódzkiego podjęli decyzję o wydawaniu własnego czasopisma, które postanowiono nazwać „Wiadomości Chemiczne”.

27 października 1946 r. w gmachu Uniwersytetu Łódzkiego odbył się, w obecności profesorów uczelni łódzkich, m.in. prof. Alicji Dorabialskiej i prof. Edwarda Józefowicza, I Organizacyjny Zjazd Komitetu Studenckich Kół Chemicznych. Na zjeździe wyłoniono siedem sekcji. Sekcję Redakcyjną powierzono Kołu Chemików Studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Siedzibą redakcji i Komitetu Redakcyjnego stała się Łódź, a dokładniej mieszkanie prof. Anny Chrzęszczewskiej, znajdujące się w budynku Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Narutowicza 68 [2]. Profesor była przewodniczącą Komitetu Redakcyjnego. W jego skład wchodził: prof. prof. Alicja Dorabialska, Antoni Dmochowski, Antoni Gałęcki, Edward Józefowicz i Edmund Trepka. Redaktorem naczelnym został wtedy student Uniwersytetu Łódzkiego Henryk Buchowski, sekretarzem redakcji Irena Janasik-Kąkol, kierownikiem administracyjnym Bohdan Oprządek.



Strona tytułowa  
„Wiadomości Chemicznych”

Skład Komitetu Redakcyjnego wielokrotnie ulegał zmianie. W końcu 1948 r. w komitecie, oprócz wyżej wymienionych profesorów, zasiadała czołówka znakomitych chemików: prof. prof. Osman Achmatowicz, Marian Godlewicz, Wiktor Jakób, Adolf Joszt, Wiktor Kemula, Henryk Kuczyński, Wiktor Lampe, Jan Moszew, Arkadiusz Piekara, Wanda Polaczkowa, Bolesław Skarżyński, Włodzimierz Trzebiatowski i Andrzej Waksmundzki.

Jak zwykle wszystkie początki są bardzo trudne. Wydawnictwo zaczęło napotykać na pierwsze trudności finansowe. Z zamieszczonych na pierwszej stronie czasopisma podziękowań składanych w 1947 r. Bratniej Pomocy Studentów Uniwersytetu Łódzkiego, rektoratowi Politechniki Łódzkiej, profesor Annie Chrzęszczewskiej i innym ofiarodawcom wynikało, że otrzymane fundusze od ww. umożliwiły Komitetowi Redakcyjnemu wydanie pierwszego numeru pisma [3]. Do trudności technicznych zaliczano znalezienie drukarni, która w krótkim czasie mogłaby składać teksty chemiczne. Zadania tego podjęła się Powiatowa Drukarnia w Łowiczu. I to właśnie tam członkowie redakcji i inni współpracujący z redakcją musieli wielokrotnie jeździć, by na miejscu, w trudnych warunkach przeprowadzać korekty. Należy powiedzieć, że wszystkie prace redakcyjne, organizacyjne i techniczne nie były opłacane. Pracownicy redakcji traktowali to honorowo. Profesorowie, którzy dbali o właściwy poziom czasopisma, wykonywali to wyłącznie z poczucia potrzeby takiego działania. Praca studentów i wykładowców wkrótce wydała pierwszy owoc. Był to zeszyt „Wiadomości Chemicznych”, datowany styczeń 1947 r. Miał okładkę koloru brązowego. Zeszyt składał się z 16 stron formatu A4, co odróżniało go od dzisiejszych numerów, które są w formacie zbliżonym do C5 i mają inną szatę graficzną. Cel wydawnictwa określiła profesor Alicja Dorabialska na stronie tytułowej, w słowie wstępnym pisząc m.in.:

*„Młodzież studiująca chemię w polskich uczelniach akademickich niesie dziś społeczeństwu pierwszy zeszyt swego czasopisma naukowego. Jest to w zbiorowym życiu chemii polskiej wydarzenie ważne... Młodzi chemicy pragną w rozwoju wybranej przez siebie nauki stać się elementem czynnym, a nawet twórczym... Młodzież sama zna najlepiej swe potrzeby umysłowe, braki wiadomości i zainteresowania bieżące. Czasopismo własne powinno zaspakajać wszystkie te potrzeby”* [4]. Profesor Alicja Dorabialska darzyła młodzież studencką prawdziwie matczyną serdecznością. Miała niezwykły talent kształtowania charakterów i umysłów ludzkich. Porywała ludzi własnym przykładem, zaangażowaniem w pracy, włączała się w zajęcia ze studentami i w działalność laboratoryjną [5].

Czasopismo od razu cieszyło się wielkim uznaniem wśród studentów i wykładowców, było niekiedy jedynym źródłem pozyskiwania wiadomości niezbędnych w przygotowaniach do egzaminów. Strona przytytułowa zawierała spis treści, działów: „Artykuły naukowe”, „Kronika naukowa”, „Przegląd treści czasopism”, „Kronika akademicka”, „Listy do redakcji”. W dalszych numerach pojawiły się: „Sprawy akademickie”, „Kronika akademicka”, „Informacje o działalności PTCh”. Materiały drukowane w poszczególnych działach były różne. Zawierały opracowywane przez wykładowców artykuły oryginalne o charakterze monograficznym, przedstawiające aktualne zagadnienia chemiczne.



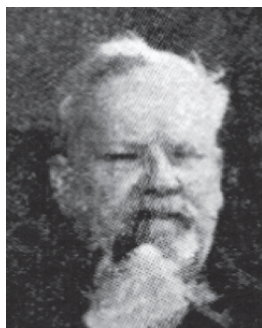
Prof. Anna  
Chrzęszczewska



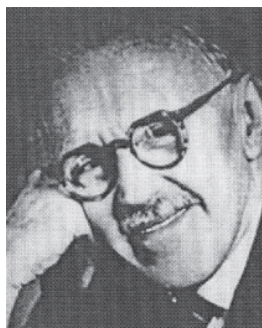
Prof. Alicja  
Dorabalska



Prof. Antoni  
Dmochowski



Prof. Antoni  
Gałęcki



Prof. Edward  
Józefowicz



Prof. Edmund  
Trepka

#### Pierwszy Komitet Redakcyjny

W pierwszym numerze pojawiły się Równania jonowe Bolesława Modrzejewskiego, Nylon Edmunda Trepki, w „Kronice Naukowej” umieszczono informacje o najwybitniejszym astronomie, twórcy książek o wszechświecie, o własnościach i otrzymywaniu pierwiastków pozauranowych, o nadtlenku wodoru, betatronie, powstawaniu ropy naftowej, o budowie kwasu azotowego i inne. W dziale „Przegląd treści czasopism” studenci i naukowcy mogli znaleźć spisy artykułów dotyczących chemii, jakie ukazywały się w najważniejszych pismach naukowych dostępnych w Polsce. Ważną informacją było podawanie nazwy biblioteki w Polsce, w której dane czasopismo się znajdowało.

W późniejszych zeszytach spis ten został zastąpiony obszernymi omówieniami najciekawszych artykułów prasy zagranicznej. W numerze dziewiątym po raz pierwszy ukazała się rubryka „Sprawy akademickie”, w której rozpatrywano aktualne problemy programu studiów chemicznych. Od numeru dziesiątego w „Przeglądzie nadesłanych książek” zamieszczano informacje opracowywane przez specjalistów

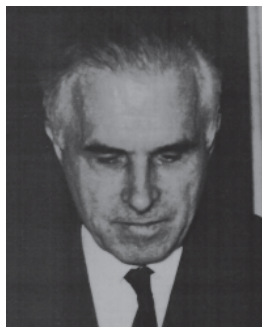
poszczególnych dziedzin. W kolejnych zeszytach na szczególne wyróżnienie zasłużywał cykl artykułów o witaminach. Interesujący był artykuł Anny Chrzęszczewskiej i Leona Kamińskiego „Kwas L-askorbinowy i jego analogi”. „Kronika akademicka” przynosiła informacje o działalności poszczególnych Kół Chemików, zamieszczała dane o działalności Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

W 1949 roku Komitet Studenckich Kół Chemicznych napotkał na wiele trudności ze strony Ministerstwa Szkół Wyższych. Początkowo urzędnicy popierali spontaniczną inicjatywę studentów, pokazywali jako wzór dla innych studenckich kół naukowych. Ale to, co stanowiło ambitny walor pisma w odczuciu jego młodych redaktorów, było niewybaczalne w oczach władz. Środowisko akademickie nie w pełni jeszcze rozumiało symptomy najbliższej przyszłości. Jak wkrótce się okazało, w lecie tegoż roku KSKCh został rozwiązany, a z początkiem roku akademickiego ukazał się świeży zeszyt „Wiadomości Chemicznych” o połączonej numeracji 9–12, wydany przez Tymczasowy Komitet Redakcyjny. Przewodniczącą była prof. Anna Chrzęszczewska, członkami prof. prof. Osman Achmatowicz, Antoni Dmochowski, Eugeniusz Michalski. Redaktorem był nadal Henryk Buchowski. Na stronie tytułowej zniknęła notka umieszczona pod tytułem czasopisma „Organ Komitetu Studenckich Kół Chemicznych w Polsce”, pojawiła się natomiast nazwa wydawcy „Wiadomości Chemicznych”, którym zostało Polskie Towarzystwo Chemiczne. Zeszyt ten zaczynał się obszernym artykułem historycznym autorstwa Wiktora Wawrzyczka, zatytułowanym „Udział uczonych radzieckich w rozwoju chemii”, a kończył rubryką „Najciekawsze artykuły prasy radzieckiej”. W tym numerze znalazł się przedruk artykułu z radzieckiego czasopisma „Uspekhi Khimii”. W tej nowej edycji, rubryka ta miała spełniać pewne zadania, mianowicie miała być przesłaniem mówiącym o tym, że „kto szuka nowych wzorców i prawdziwie wielkich osiągnięć na każdym polu, ten znajdzie je w kraju...”, [6] na wschód od Warszawy.

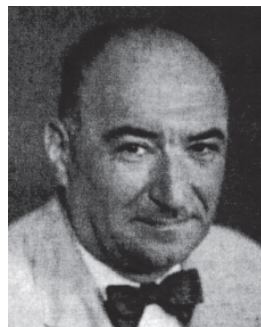
Rok 1951 rozpoczął się zeszytem 1–3 poświęconym I Kongresowi Nauki Polskiej. Od zeszytu siódmego 1951 r. redaktorem był Jan Biernat. W 1953 r. kontynuował swoją pracę w „Wiadomościach Chemicznych”, ale był już redaktorem technicznym. Administracją zarządzała Danuta Prelicz, która od numeru czwartego 1954 r. do 1959 pełniła funkcję sekretarza redakcji. 6 października 1951 r. nastąpiły istotne zmiany organizacyjne. Redakcja przeniosła się z Łodzi do Wrocławia, przy ul. Tamka 1.



Prof. Henryk  
Buchowski



Prof. Jan  
Biernat



Prof. Bogusław  
Bobrański



Prof. Ignacy Z.  
Siemion



Prof. Józef J.  
Ziółkowski



Prof. Zdzisław  
Latajka

Redaktorzy „Wiadomości Chemicznych”

Tabela 1. Pierwszy Komitet Redakcyjny, redaktorzy, sekretarze redakcji czasopisma „Wiadomości Chemiczne” w latach 1947–2017

Lata	Redaktorzy i Komitet Redakcyjny	Imię i nazwisko redaktorów	Lata pracy sekretarza redakcji	Imię i nazwisko sekretarza redakcji
1947 (z. 1)	Komitet Redakcyjny	Prof. Anna Chrzęszczewska Prof. Alicja Dorabialska Prof. Antoni Dmochowski Prof. Antoni Gałęcki Prof. Edward Józefowicz Prof. Edmund Trepka		
1948 do z. 1–3, 1951	Redaktor	Henryk Buchowski		



Lata	Redaktorzy i Komitet Redakcyjny	Imię i nazwisko redaktorów	Lata pracy sekretarza redakcji	Imię i nazwisko sekretarza redakcji
1951–1952 (do z. 7)	Redaktor	Jan Biernat		
1953	Redaktor techniczny	Jan Biernat		
1954 (od z. 4) do 1983	Redaktor naczelny	Prof. Bogusław Bobrański	1954 (od z. 4)	Danuta Prelicz
			1959–1983	Stefan Broś
1984–1993	Redaktor naczelny	Prof. Ignacy Zenon Siemion	1984–1988	Dr Danuta Mrozińska
			1989–2006	Dr Krystyna Marksowa
1994 do z. 7–8, 1995	Redaktor	Agnieszka Flasińska		
1995 od z. 9–10, 2008	Redaktor naczelny	Prof. Józef Ziółkowski	2007–2009	Barbara Latko
od 2009	Redaktor naczelny	Prof. Zdzisław Latajka	od 2010	Dr Beata Świątek-Tran

Od zeszytu czwartego 1954 r. do końca 1983, przez 32 lata funkcję redaktora naczelnego czasopisma pełnił prof. Bogusław Bobrański. Profesor redagował miesięcznik. To właśnie On ukształtował profil czasopisma, nadając mu cechy akademickiego czasopisma przeglądowego, o walorach organu naukowego. Redaktorem „Kroniki” był Leonard Kuczyński, do Komitetu Redakcyjnego dołączył prof. Lucjan Sobczyk. Redaktorzy wkładali wiele pracy, wprowadzając do artykułów uwagi recenzentów oraz własne poprawki merytoryczne, stylistyczne i terminologiczne. Ogromna praca redaktorów: prof. Lucjana Sobczyka, prof. Leonarda Kuczyńskiego, doc. dr. Jana Biernata przyczyniała się do tego, że często słabo napisane artykuły, doprowadzono do takiego stanu, że nadawały się do publikacji [7]. W 1959 r. nastąpiła zmiana sekretarza redakcji. Po Danucie Prelicz funkcję tę przejął Stefan Broś. Zmienił się skład Komitetu Redakcyjnego, w którym zasiadali wrocławscy chemicy: prof. prof. Kazimierz Gumiński, Henryk Kuczyński, Edwin Płazek, Tadeusz Rabek, Witold Romer, Bogusława Trzebiatowska. W 1952 r. w składzie Komitetu Redakcyjnego pojawili się członkowie zamiejscowi. Są to dobrze znani chemicy polscy: prof. prof. Bolesław Bochwic, Włodzimierz Hubicki, Józef Hurwic, Julian Kamecki, Leon Kamiński, Wiktor Kemula, Zygmunt Ledóchowski, Jan Michalski, Jan Moszew, Włodzimierz Mozołowski, Bolesław Skarżyński, Jerzy Suszko, Jan Świdorski, Witold Tomassi i Witold Zacharewicz. W 1953 r. zmienia się strona tytułowa czasopisma. Wydawcą od 1954 r. jest Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Oddział Wrocław, zeszyty natomiast drukowane są we Wrocławskiej Drukarni Naukowej. Pojawiają się nowi członkowie: prof. prof. Antoni Basiński, Wojciech Dymek, Aleksander Kotwa, Anzelm Lewandowski, Rufina Ludwiczak, Aleksander Nowakowski i Józef Sawlewicz. Rok 1955 przynosi kolejną zmianę – przewodniczącym Rady Redakcyjnej został Stanisław Bretsznaj-

der, a członkami: prof. prof. Osman Achmatowicz, Antoni Basiński, Alicja Dorabalska i inni. Redakcji i administracji czasopisma działa pod adresem: Wrocław, ul. Szewska 38/39.

Tabela 2. Artykuły opublikowane w „Wiadomościach Chemicznych” – działy tematyczne

Dział tematyczny	Liczba artykułów w latach:			
	1947–1999	2000–2010	2011–2016	Suma
Chemia nieorganiczna, bionieorganiczna	366	58	13	437
Chemia organiczna, bioorganiczna	471	103	57	631
Chemia fizyczna i teoretyczna, chemia kwantowa (chemia kwantowa liczona od 2000 r.)	456	45	31	532
Technologia chemiczna, biotechnologia, nanotechnologia	147	69	33	249
Biochemia	42	16	29	87
Radiochemia (liczona od 1999 r.)	5 (1999 r.)	14	1	20
Chemia i ochrona środowiska	72	26	17	115
Chemia medyczna, technologia, biotechnologia środków leczniczych (liczona od 1999 r.)	2 (1999 r.)	52	45	99
Krystalografia (liczona od 1999 r.)		2	10	12
Historia chemii	151	32	28	211
Dydaktyka	8	7	2	17
Felietony naukowe	27	57	12	96
Recenzje (liczone od 1999 r.)	5 (1999 r.)	67	22	94
Wspomnienia (liczone od 1999 r.)	1 (1999 r.)			

Kiedy redaktorem naczelnym został prof. Bogusław Bobrański, „Wiadomości Chemiczne” ulegały stopniowemu przeobrażeniu. Obok najobszerniejszych działów, które stanowiły prace eksperymentalne i teoretyczne, pojawiły się sprawozdania z działalności Towarzystwa. Zawierały one sprawozdania z poszczególnych ośrodków, Walnych Zgromadzeń Towarzystwa, z posiedzeń ośrodków lokalnych (gdański, pomorski, poznański, krakowski, lubelski, łódzki, wrocławski) i Zarządu Głównego [8]. Na uwagę zasługiwały „Sprawozdania z uroczystości ku czci Marii Skłodowskiej-Curie 3.VI.1948 roku” oraz podobne sprawozdanie z 1954 r., na którym wygłoszono 4 referaty, m.in. „Co wnosi promieniotwórczość”, sprawozdania z okazji 20. rocznicy śmierci wielkiej uczoney, fragmenty referatów podkreślające zasługi Marii Skłodowskiej-Curie i jej męża dla nauki. Przeglądając dalsze zeszyty widzimy, że pojawiły się kolejne działy: „Artykuły i referaty ze wszystkich dziedzin chemicznych”, „Wiadomości z terenowych oddziałów PTCh”, „Aktualności Chemiczne”, „Nowe wydawnictwa”, „Wiadomości z przemysłu chemicznego”, „Kronika akademicka”. Redaktorami tematycznymi zostali: Jan Biernat – chemia nieorganiczna, Leonard Kuczyński – chemia organiczna, Lucjan Sobczyk – chemia fizyczna,

a redaktorem „Kroniki” – Adam Nawojski. Od 1959 r., na początku każdej pracy pojawiały się tłumaczenia na język angielski tytułu artykułu oraz krótkie streszczenia w języku polskim i angielskim. W tymże roku wprowadzono dział „Prace doktorskie”. Dział ten zapoczątkowały umieszczone autoreferaty Zofii i Tadeusza Talików. Promotorem w obu przypadkach był prof. Edwin Płazek z Katedry Chemii Organicznej I Politechniki Wrocławskiej.

Od zeszytu szóstego 1962 r. przewodniczącym rady został Tadeusz Urbański, jego zastępcą Józef Hurwic. Ponadto do rady weszli Irena Chmielewska, Jan Michalski i Włodzimierz Rodziewicz. Od marca 1963 r. w Komitecie Redakcyjnym następują znowu zmiany, do składu dochodzą nowe osoby: Zenon Chabudziński, Władysław Markocki, Jerzy Schroeder i Bohdan Staliński. Ewolucji ulegają treści czasopisma. Najważniejszym działem stają się dalej artykuły o charakterze przeglądowym, poważną rolę odgrywają artykuły umieszczane w dziale „W pracowniach uczonych polskich” oraz „Aktualności chemiczne”, „Streszczenia prac doktorskich” oraz nowy dział „Kronika PTCh” redagowany przez Jerzego Chodkowskiego. Informacje w niej zawarte kontynuowały i częściowo uzupełniały „Kronikę akademicką”, umieszczaną w „Komunikatach Zarządu Głównego PTCh”.

We wrześniu 1964 r. ukazał się specjalny zeszyt poświęcony XX-leciu Polski Ludowej. Zamieszczone w nim artykuły obrazowały dorobek polskiej chemii. Zakres tematyki był bardzo obszerny, dotyczył chemii nieorganicznej, organicznej, fizycznej, analitycznej, technologii chemicznej i farmacji [9].

W 1969 r. do składu Komitetu Redakcyjnego dołączyli: Włodzimierz Bobrownicki, Jerzy Chodkowski (redaktor kroniki PTCh), Kazimierz Łukasiewicz, Krzysztof Pigoń, Lidia Prajer-Janczewska, Janusz Terpiłowski, Stanisław Wajda, Józef Wrzyszc. Profesor Józef Hurwic, z przyczyn niezależnych od siebie, przestał być zastępcą przewodniczącego Rady Redakcyjnej.

W tymże roku redakcja, chcąc poznać opinie czytelników na temat czasopisma, rozesała opracowaną ankietę. Odpowiedzi na zawarte w niej pytania przyczyniły się do wprowadzenia zmian zarówno treści, jak formy czasopisma. Każdy zeszyt miał zawierać artykuły z różnych dziedzin chemii, ponadto Komitet Redakcyjny postanowił zaniechać drukowania streszczeń prac doktorskich, powiększenia działu „Aktualności chemiczne”, prowadzenia akcji zamawiania artykułów u wybranych autorów, zwiększenia objętości czasopisma.

W 1971 r. powrócił na stanowisko zastępcy przewodniczącego Rady Redakcyjnej prof. Henryk Buchowski. Z opublikowanego sprawozdania w „Wiadomościach Chemicznych” w 1972 r. przez redaktora naczelnego prof. Bogusława Bobrańskiego wynikało, że przez cały czas czasopismo borykało się z trudnościami spowodowanymi brakiem papieru, dostępem do wydawnictw i drukarni. Zmieniano kolejne drukarnie, starano się o przydziały papieru, dostarczano materiały redakcyjne do każdego zeszytu w ściśle oznaczonym terminie, punktualnie przeprowadzano korekty, a mimo to drukarnie, otrzymawszy od władz nadrzędnych pozaplanowe zamówie-

nia, musiały wstrzymywać wykonywanie innych zleceń. Czasopismo ukazywało się nawet z trzymiesięcznym opóźnieniem.

W 1978 r. do Komitetu Redakcyjnego powołano Bogdana Burczyka, Przemysław Mastalerza i Zofię Skrowaczewską. W następnym roku podjęto uchwałę o powołaniu zastępcy redaktora naczelnego, którego zadaniem miało być prowadzenie kroniki życia naukowego chemików w Polsce. Zalecono redakcji przedrukowywanie ciekawych artykułów przeglądowych z prasy zagranicznej, powołano 13 korespondentów oddziałów lokalnych i sekcji specjalistycznych PTCh. W 1981 r. skład Rady Redakcyjnej powiększył się kolejny raz. Powołano: Włodzimierza Libusia, Alojzego Gołębiowskiego, Zbigniewa Ryszarda Grabowskiego, Włodzimierza Kołosa i Aleksandra Zamojskiego.

W „Wiadomościach Chemicznych” zajmowano się także tematyką historyczną. Podstawową rolę informacji historycznej było przedstawianie dorobku polskich chemików na tle historycznego rozwoju nauk chemicznych na świecie, choć czyniono to skromnie. Wydrukowane artykuły dotyczyły historii narodzin nauki o promieniotwórczości, fotochemii w Polsce, wykorzystania radu w walce z chorobami nowotworowymi, wyodrębniania poszczególnych alkaloidów, ich działania oraz zastosowania, historii powstania i rozwoju reakcji związków organicznych z magnezem i jej zastosowania w syntezach, także historycznego rozwoju badań, które doprowadziły do wyodrębnienia witaminy C. Dalej omawiana była historia badań sztucznych barwników, począwszy od roku 1856, kiedy je wynaleziono (Perkin). W latach powojennych w artykułach przedstawiano również stan polskiego piśmiennictwa w zakresie chemii i technologii nieorganicznej okresu międzywojennego i powojennego, historię piśmiennictwa polskiego z dziedziny chemii organicznej, którego początki sięgają przełomu XVIII w., a także historię kształtowania się słownictwa chemicznego od 1880 r. Prof. Józef Hurwic i inni autorzy dużo uwagi poświęcali życiu osobistemu i działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie. Artykuły te powstawały w ciągu kilku dziesięcioleci. W latach 70. Ignacy Stroiński na łamach „Wiadomości Chemicznych” opublikował kilka artykułów, w których opisał historię działalności naukowej na Uniwersytecie Lwowskim oraz Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, historię rozwoju chemii fizycznej w poszczególnych zaborach, historię rozwoju chemii w Polsce. Pisano również o usystematyzowaniu pierwiastków od czasu prób podjętych przez Lavoisiera w 1789 r., o rozwoju koncepcji podzielności materii oraz pojęciach atomu i molekuly (poglądy Daltona, Newtona, Liebiga, Mendelejewa), o dorobku polskiej chemii w okresie 50-lecia.

Obok artykułów dotyczących historii nauk chemicznych na łamach czasopiśmiennictwa ukazywały się artykuły jubileuszowe, wspomnienia pośmiertne, nekrologi. Artykuły wspomnieniowe dotyczyły pionierów polskiej i światowej chemii, np.: Jana Jakuba Berzeliusa, Jędrzeja Śniadeckiego, M.W. Łomonosowa, także autorów tekstów historycznych zamieszczanych na łamach pisma, którzy już dawno odeszli (wspomnienie o Alicji Dorabalskiej, o twórcy gdańskiej szkoły peptydowej Emilu Taschnerze, o Wiktorze Lampe, kierowniku Zakładu Chemii Organicznej na Uni-

wersytecie Warszawskim, zajmującym się syntezą barwników, o Edmundzie Trepce, o Theodorze Försterze, twórcy współczesnej fizykochemii cząstek wzbudzonych, o Włodzimierzu Hubickim, o Robercie Wizingerze i innych). Te wszystkie artykuły charakteryzowały się tym, że przedstawiały dorobek naukowy uczonego, połączony z obszerną bibliografią prac [10].

„Wiadomości Chemiczne” interesowały się również historią towarzystw naukowych. Pisano o powstaniu Polskiego Towarzystwa Chemicznego, które swoją działalność zainauguowało posiedzeniem 1 listopada 1919 r. Faktycznie od 1949 r. na łamach czasopisma pojawiały się doniesienia z życia PTCh, może trochę wcześniej pojawiały się informacje dotyczące działalności towarzystw zagranicznych, jak choćby o obchodach z okazji 100-lecia Towarzystwa Naukowego w Wiedniu. Doniesienia dotyczące towarzystw na świecie miały charakter krótkich notatek, zawierały historię powstania i działalności, nazwiska prezesów i wybitnych członków. O towarzystwach w świecie i kraju pisali: Bogusław Bobrański, Bogdan Baranowski (60 lat PTCh), Jerzy Chodkowski, Edward Józefowicz, Janina Koncewicz Mieczysław Mąkosza, Czesław Wronkowski i inni.

Zgromadzony w *Wiadomościach* obszerny materiał dotyczący problematyki historycznej, historii towarzystw, mógłby być nie dla jednego historyka doskonałą skarbnicą wiedzy. Mógłby przysłużyć się w przyszłości do napisania dzieła o uczo-nych, ich pracach, o ciekawostkach z różnych dziedzin chemii, którymi się interesowali [11].

Jak widać z powyższego, trzydziestodwuletnia praca redaktora naczelnego prof. Bogusław Bobrańskiego oceniana była bardzo wysoko. Pracę wykonywał z niezwykłym zaangażowaniem. Jego niestrudzona działalność nadawała czasopismu określone trwałe cechy. „Wiadomości Chemiczne” były periodykiem referatowo-przeglądowym, szeroko otwierającym swoje łamy dla najmłodszych chemików. Dobrze informowały o dokonaniach, stanie i pracach organizacyjnych chemii polskiej. Redaktor naczelny Bogusław Bobrański zakończył pracę na tym stanowisku w dniu swoich 80. urodzin.

W 1984 r. miejsce prof. Bogusława Bobrańskiego zajął nowo wybrany redaktor naczelny prof. Ignacy Zenon Siemion. W redagowaniu „Wiadomości Chemicznych” nastąpiły znowu pewne zmiany. Sekretarzem redakcji została dr Danuta Mrozińska (1984–1988). Pani Danusia, bo tak o Niej mówiono, była osobą wyjątkowych zalet serca i charakteru. W Jej pracy redakcyjnej widać było wielką znajomość rzeczy, pracowitość, zaangażowanie. Zawsze uśmiechnięta, pełna dobrych rad dla autorów borykających się z tekstami chemicznymi. Znana i ceniona była z głębokiej uczciwości w postępowaniu z ludźmi i przestrzeganiu dobrych obyczajów akademickich.

Redakcja przeniosła się do lokalu w Instytucie Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, przy ulicy F. Joliot-Curie 14. Nowy redaktor od razu wprowadził zmiany w składzie Komitetu Redakcyjnego. Bogdan Burczyk został redaktorem tematyki technologicznej, Jerzy Piotr Hawranek – redaktorem tematyki spektroskopowej, Adolf Kisza – redaktorem tematyki fizykochemicznej, Przemysław Mastalerz – redaktorem

tematyki organicznej i biochemicznej, Józef J. Ziółkowski – redaktorem tematyki nieorganicznej. Przewodniczącym Rady Redakcyjnej został Aleksander Zamojski, zastępcą – Gotfryd Kupryszewski. Z redakcją stale współpracowali przedstawiciele poszczególnych oddziałów PTCh i innych ośrodków naukowych.

Nowa redakcja nie chciała tracić niczego z pozytywnego dorobku poprzedniej redakcji. Chciała, aby publikowane materiały w większym stopniu odnosiły się do aktualnych trendów chemii światowej, by informowały o najwybitniejszych odkryciach chemicznych, by w większym stopniu uwzględniały dorobek polskich badań chemicznych. Nowy redaktor planował wprowadzenie na łamy czasopisma przeglądowych artykułów zespołów badawczych, chciał, aby czasopismo zawierało również związane doniesienia o ciekawych wynikach uzyskiwanych w laboratoriach. Troszczył się o polski naukowy język chemiczny. Pragnął, aby czasopismo było nie tylko czytane przez chemików ze znaczących ośrodków akademickich, ale także przez chemików pracujących w miejscowościach odległych od ośrodków uniwersyteckich, także przez studentów uczelni wyższych, uczniów szkół średnich. Dzięki pomocy recenzentów i redaktorów działowych dawał młodym chemikom możliwości nabywania umiejętności pisania artykułów naukowych.

Jak wcześniej wspomniano, ponownie pojawiały się trudności związane głównie z brakiem stałych środków finansowych, trudności z znalezieniem takiej drukarni, która mogłaby punktualnie wykonywać zlecenia. Z tym problemem spotkał się także nowy redaktor czasopisma prof. Ignacy Z. Siemion. Czasopismo w tamtym czasie przeżywało trudne chwile. Jak wspominał prof. Ignacy Z. Siemion, decydowały o tym, czy czasopismo będzie się ukazywać, czy nie. Jak wcześniej pisano, profesor Aleksander Zamojski był przewodniczącym Rady Redakcyjnej miesięcznika, potem interesował się jego losami jako wiceprezes i prezes Polskiego Towarzystwa Chemicznego [12].

Prof. Ignacego Z. Siemiona z prof. Aleksandrem Zamojskim łączyła wieloletnia zażyłość, jeszcze mocniej ugruntowana, kiedy współpracowali w „Wiadomościach Chemicznych”.

Prof. Ignacy Z. Siemion z racji pełnienia funkcji redaktora, musiał bardzo często jeździć do Warszawy na spotkania prezydium Zarządu Głównego PTCh. Na tych spotkaniach *Wiadomości* mocno krytykowano. Do osób krytykujących należał również prof. A. Zamojski, który chciał, by miesięcznik redagowany był na wzór angielskiego „*Chemistry in Britain*”, gdzie „*obok krótkich doniesień o najnowszych odkryciach i osiągnięciach naukowych zamieszczone by były wiadomości z życia środowisk chemicznych, informacje o uczonych i ich działaniach, biografie i inne*” oraz był wydawany w języku angielskim. Marzył o udoskonalaniu czasopisma, aby artykuły były krótkie i łatwe do czytania, żeby treści zeszytów ożywić wywiadami z wybitnymi uczonymi, żeby stało się periodykiem do czytania, a nie tylko do studiów. Zespół Rady Redakcyjnej szybko zrozumiał, że takie czasopismo może wydawać tylko grupa dziennikarzy chemików. A na taki zespół zawodowy nigdy nie byłoby środków. W związku z tym, redakcja kolejny raz spotkała się z krytyką. Naj-

gorszą rzeczą było to, że wśród krytyków byli i tacy, którzy uważali, że czasopismo nie jest potrzebne polskiemu środowisku chemicznemu, a najlepiej, gdyby go nie wydawano. Na to prof. Ignacy Z. Siemion odpowiedział, że „...będziemy wydawać *Wiadomości po angielsku, ale dopiero wtedy, kiedy będziemy po angielsku prowadzić wykłady i inne zajęcia, przewidziane programem studiów*”. Zawsze Profesorowi zależało, aby *Wiadomości* wydawane były w języku polskim i przyczyniały się do kształtowania polskiego języka w naukach chemicznych.

Jak wyżej wspomniano, obydwu profesorów łączyła przyjaźń. Prof. Ignacy Z. Siemion wiedział, że prof. Aleksander Zamojski nigdy nie sugerował likwidacji czasopisma. Był jedynie jego życzliwym krytykiem, chciał je ulepszać. W pewnym momencie obaj zdali sobie sprawę, że tak naprawdę mało od nich zależało. Na pracę redakcji wpływ miały decyzje Zarządu Głównego PTCh i jego Prezydium, Rady Redakcyjnej. O finansach decydował Wydział Wydawnictw Polskiej Akademii Nauk. Potrzebny papier przydzielała odpowiednia centrala, na wniosek Wydziału. Redakcję techniczną sprawował wrocławski oddział PWN. Po otrzymaniu zezwolenia z Urzędu Cenzury, teksty w czasopiśmie drukowano we Wrocławskiej Drukarni Działowej. Kolportażem krajowym zajmowało się przedsiębiorstwo Ruch, natomiast zagranicznym Ars Polona. W 1989 r., z dnia na dzień, PAN zaprzestała finansowania czasopism towarzystw naukowych. Prezesem Zarządu Głównego PTCh był wtedy prof. Aleksander Zamojski. Wraz z prof. Ignacym Z. Siemionem poszli do prof. Zielenkiewicza, sekretarza naukowego odpowiedniego wydziału PAN. Ów pan, po wysłuchaniu opowieści o skomplikowanej sytuacji *Wiadomości*, dał profesorom radę: „*teraz są takie czasy, że redaktor czasopisma musi być nie tylko redaktorem merytorycznym, ale musi się nauczyć być biznesmenem i samemu zdobyć potrzebne mu środki*”. Krótko nad czasopismem wisały czarne chmury. Prezes PTCh i prof. Ignacy Z. Siemion po pewnym czasie dostali informacje, że być może kłopoty się skończą, a to za sprawą pomocy dyrektora Instytutu Badań Strukturalnych prof. Jana Klamuta. I tak też się stało. Czasopismo zostało dofinansowane. Na dole strony przytytułowej „*Wiadomości Chemicznych*” pojawił się dopisek „Wydano z pomocą finansową Polskiej Akademii Nauk”. Tak więc troje ludzi – prof. prof. Aleksander Zamojski, Jan Klamut, Ignacy Z. Siemion, uratowało istnienie „*Wiadomości Chemicznych*”, których upadek był w zaistniałych warunkach nieunikniony.

W późniejszych latach redakcja miesięcznika zawiadamiała, że w całości przejęła nadzór nad wydawaniem czasopisma i jego kolportażem, zaznaczając przy tym, że nowy system wydawania czasopisma umożliwi nadrobienie opóźnień i terminowe otrzymanie zeszytów. W tym miejscu należy wspomnieć, że jeszcze podczas kadencji redaktora naczelnego prof. Ignacego Z. Siemiona nastąpiła zmiana sekretarza redakcji. Po dr Danucie Mrozińskiej, w 1989 r. funkcję sekretarza redakcji przejęła dr Krystyna Marksowa. Pełniła ją do 2006 r. Pracując w redakcji z dr Krystyną Marksową, wspominam ten okres z wielkim rozrzewnieniem. Pani Krysia była osobą bardzo lubianą, serdeczną, ogromnie pracowitą, rzetelną i niewiarygodnie dokładną. Czytała teksty, poprawiała je, sprawdzała poprawność załączonej bibliografii, by informacje zawarte

w sprawdzanych tekstach były rzetelnie przekazywaną wiedzą. Zawsze znajdowała dla autorów artykułów czas, aby ich wysłuchać, służyć im radą, podpowiedzieć coś interesującego. Jej zapał, wiedza, przekazane wielkie umiejętności redakcyjne znalazły odbicie w dalszej pracy redakcji.



XLI Zjazd Naukowy PTChem, Wrocław 14–18 września 1998 r. Wystawa wydawnictw Biblioteki „Wiadomości Chemicznych” oraz poszczególnych numerów naszego czasopisma.

Od lewej: sekretarz redakcji dr Krystyna Marksowa i współpracowniczka redakcji mgr Katarzyna Lukjan

Podsumowując okres pracy redakcji, kiedy redaktorem był Profesor, należy powiedzieć, że wtedy my, współpracownicy, odbieraliśmy Go jako osobę z wielkim zaangażowaniem pełniącą swoją funkcję, pięknie piszącego i równie pięknie, z wrodzoną swadą mówiącego. Na spotkaniach Komitetu Redakcyjnego głos redaktora brzmiał jako głos prawdziwej mądrości życiowej, wielkiego doświadczenia i życzliwości dla ludzi.

W 1994 r. nowym redaktorem naczelnym został prof. Józef J. Ziółkowski. Do składu Komitetu Redakcyjnego weszli nowi członkowie: prof. prof. Andrzej Jasiński, Zdzisław Latajka, Mirosław Soroka.<sup>[13]</sup> Nowy redaktor z wielkim rozmachem od razu zmienił szatę graficzną. Okładka stała się kolorowa, przyciągająca wzrok. Pojawiła się możliwość drukowania kolorowych ilustracji w czasopiśmie. Obowiązki wydawnicze przejęło Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Skład, druk i oprawę zlecano Wrocławskiej Drukarni Naukowej. Redaktorem wydawnictwa na krótki czas została Irena Grzeszczuk, natomiast redaktorem technicznym – Bożena Sobota. Redakcja dofinansowywana była przez Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Komitet Badań Naukowych i Uniwersytet Wrocławski.

Tematyka publikowanych artykułów w *Wiadomościach* była różnorodna. Dominowały artykuły przeglądowe z obszarów chemii nieorganicznej, organicznej, fizycznej, teoretycznej, z zakresu chemii i ochrony środowiska, mniej ukazało się



artykułów z chemii medycznej, biochemii, tematyki technologicznej. Zeszyt pierwszy z 1994 r. rozpoczynały artykuły z chemii bionieorganicznej i chemii środowiska. Były to artykuły pracowników naukowych Instytutu Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich Politechniki Wrocławskiej. W tamtym czasie nową inicjatywą redakcji było utworzenie serii pod nazwą „Biblioteka Wiadomości Chemicznych”. W *Bibliotece Wiadomości* ukazały się m.in. „Nomenklatura steroidów”, „Fulereny i nanorurki węglowe”, „Nomenklatura chemii nieorganicznej. Zalecenia 1990” i wiele innych tytułów. Z nowszych tytułów można wymienić: „Nanomateriały”, „Profesor Bogusława Jeżowska-Trzebiatowska 1908–1991: wyjątkowa kobieta, uczona, nauczyciel i organizator: w setną rocznicę urodzin”, „Chemia koordynacyjna w Polsce” (cz. I i II). Wśród czytelników popularnością cieszyła się monografia prof. Zdzisława Chilmończyka, omawiająca pochodzenie życia, abiotyczną syntezę RNA oraz świat RNA, pt.: „Od substancji prostych do życia: świat RNA, początki życia na Ziemi”. Redakcja wydawała także zeszyty tematyczne, zeszyty związane z jubileuszami wybitnych placówek naukowych, z obchodami ważnych międzynarodowych konferencji naukowych. Redaktorami zeszytów tematycznych byli: prof. Ignacy Z. Siemion – „Konformacja peptydów i struktury białek”, prof. Lucjan Sobczyk – „Dynamika niesztwywnych molekuł”, prof. Bogdan Burczyk – „Chemia i technologia związków powierzchniowo czynnych”, prof. Przemysław Mastalerz – „Biotechnologia”, prof. Jerzy P. Hawrane – „Spektroskopia NMR”, i inni. Inicjatywa ta kontynuowana jest do chwili obecnej.

Oprócz zeszytów tematycznych ukazywało się dużo interesujących artykułów historycznych, choćby artykuły prof. Ignacego Z. Siemiona opisujące życie i działalność wielkiego uczonego Edwarda Wróblewskiego oraz historyczne znaczenie jego prac dla rozwoju chemii. W *Wiadomościach* Profesor zajmował się także m.in. historią reakcji Bronisława Radziszewskiego, spisał swoje spostrzeżenia dotyczące książki Romana Mierzeckiego, poruszającej problem historii rozwoju polskiej terminologii chemicznej.

W 1995 r. prof. Ignacy Z. Siemion zainicjował publikowanie w *Wiadomościach* stałego felietonu naukowego pt. „Notatki chaotyczne”. Pierwszy zbiór trzydziestu felietonów, opublikowany potem pod tytułem „*Lutum sapientiae, czyli Notatek chaotycznych, część pierwsza*”, był reakcją Profesora na różnorodne wydarzenia w świecie chemicznym, był więc pewnym dokumentem czasu. Felietony zawierały rozmyślenia o analizie i syntezie chemicznej w 150. rocznicę pierwszej syntezy kwasu octowego z pierwiastków chemicznych, rozmyślenia nad nowym podręcznikiem chemii organicznej pióra Przemysława Mastalerza. Inne z felietonów Profesora, np. *O pożytkach, jakie przynoszą błędne założenia; Przypadek i ślepy traf; O niedoodkryciach* wywołały wiele dyskusji wśród naukowców, zmuszając do przemyśleń i obalając niektóre mity. Inne felietony, np. *Błędy pychy; Błędy pokory; Błędy sztuki* uczyły czytelnika ostrożności, ale i pokory.

Za namową kolegów chemików i przyjaciół Profesor w latach 2000–2005 wydał kolejne felietony, które potem zostały opublikowane w zbiorze zatytułowanym *Viri-*

*darium Chymicum, czyli Notatek chaotycznych część II. Viridarium* to po łacinie ogródek. Profesor pisał, używając przenośni, że w każdym ogródku obok pokrzywy kwitną róże. W felietonach tych znalazły się głębokie przemyślenia historyczne, filozoficzne, etyczne i porównania faktów historycznych ze współczesnymi. Jak wspomniano, pierwszy zbiór *Notatek* nawiązywał do dawnych ksiąg alchemicznych, drugi zbiór, zawierający kolejną trzydziestkę felietonów, opowiadał m.in.: *O odkryciach przedwczesnych; O liczbach; O prionach; O sztuce formuowania pytań; O pracach analityczno-chemicznych w XVIII-wiecznej Polsce; O znaczeniu pojęć „prawy i lewy” w kulturach ludzkich; O pochodzeniu homochiralności ziemskiej* i o wielu innych ciekawych zagadnieniach. Należy powiedzieć, że felietony Profesora publikowane w „Wiadomościach Chemicznych” odniosły ogromny sukces. Stały się doskonałą lekturą. Cieszyły się niesłabnącą popularnością wśród czytelników, którzy zaczęli czytać czasopisma niemal zawsze od felietonów Profesora, a znam i takich, którzy ciągle pytali, kiedy ukażą się następne. Od kiedy redaktorem naczelnym został prof. Zdzisław Latajka, dalsze felietony były drukowane pod nazwą „Okruchy”.

Gdy redaktorem naczelnym został prof. Józef J. Ziółkowski, nastał czas, w którym widać przede wszystkim stałą poprawę poziomu naukowego czasopisma, wzrost liczby czytelników i prenumeratorów, poprawę jakości druku i papieru. Profesor był estetą, więc przykładał wielką uwagę do strony graficznej czasopisma, do kompozycji artykułów, rysunków itd. Ten okres wspianej współpracy redaktora naczelnego z całą redakcją, w tym z jej sekretarzem dr Krystyną Marksową, potem Barbarą Latko, sekretarzem redakcji w latach 2007–2009, i moją można z całą odpowiedzialnością uznać za bardzo udany.

5 listopada 2008 r. wszystkich zaskoczyła wiadomość. Odszedł do innego świata prof. Józef J. Ziółkowski. Przez te długie lata zapisał się w pamięci wszystkich jako człowiek mądry, otwarty, serdeczny. Dla „Wiadomości Chemicznych” był zasłużonym redaktorem, organizatorem nauki, wybitnym naukowcem, wychowawcą pokoleń chemików [14].

Rok 2009 – redaktorem naczelnym czasopisma Polskiego Towarzystwa Chemicznego „Wiadomości Chemiczne” został prof. Zdzisław Latajka.

Do Komitetu Redakcyjnego weszli: prof. prof. Jerzy P. Hawranek, Adam Jezierski, Adolf Kisza, Ludwik Komorowski, Przemysław Mastalerz, Mirosław Soroka, Maria Suszyńska, Andrzej Trochimczuk. Ostatnio dołączyli: prof. prof. Marcin Drąg, Leszek Kępiński, Witold Ryba-Romanowski, Kazimiera Wilk [15]. Honorowym gościem prawie każdego zebrania Komitetu Redakcyjnego był prof. Ignacy Z. Siemion.

Przewodniczącym Rady Redakcyjnej w 2009 r. został prof. Tadeusz M. Krygowski, pozostałymi członkami byli: prof. prof. Ryszard Adamiak, Jerzy Błażejewski, Józef Ceyna, Sławomir J. Grabowski, Hanna Gulińska, Andrzej Kutner, Jacek Młochowski, Jan Najbar, Jolanta Narkiewicz-Michałek, Piotr Paneth, Leonard M. Proniewicz, Jerzy Suwiński, Stanisław Witkowski. Od 2010 r. do numeru 3–4/2016

przewodniczącym Rady Redakcyjnej był prof. Piotr Paneth. Obecnie funkcje tę sprawuje prof. Bogusław Buszewski.

Do rady dołączyli: prof. Irena Baranowska, Andrzej Barański, Tadeusz Górecki, Mietek Jaroniec, Anatol Kojło, Jerzy Leszczyński, Krzysztof Matyjaszewski, Janusz Pawliszyn, K. Michał Pietrusiewicz, Dariusz Pogocki, Marek Potrzebowski, Sławomir Rubinsztajn, Grzegorz Schroeder, Andrzej W. Sokolski, Artur P. Tetrzyk.

Funkcję sekretarza redakcji do końca 2009 r. sprawowała Barbara Latko, od 2010 do chwili obecnej funkcję tę sprawuje dr Beata Świątek-Tran.

„Wiadomości Chemiczne” są znanym i cenionym czasopismem publikującym w języku polskim artykuły przeglądowe, prezentujące aktualne osiągnięcia z różnych dziedzin chemii oraz z pogranicza chemii i innych nauk. Publikowane są w nim prace na temat uczonych, ich odkryć oraz prace na temat jednostek naukowych itp.

Redaktor naczelny czasopisma prof. Zdzisław Latajka wraz z Komitetem Redakcyjnym i Radą Redakcyjną dbają o wysoki poziom czasopisma, z troski o gremia, w których zasiadają znani polscy chemicy. Przykładają ogromną wagę, aby periodyk integrował polskie środowisko chemiczne, aby docierał do pracowników nauki w szkołach wyższych, instytutach badawczych, do doktorantów, studentów, pracowników zakładów przemysłowych. Profesorowi zależy, aby publikowane artykuły były przydatne nie tylko pracownikom naukowo-dydaktycznym prowadzącym wykłady, seminaria, ale także nauczycielom chemii, fizyki, biologii i pozostałym czytelnikom. Aby dostarczały aktualnych informacji o postępach w danym dziale nauki, aby opatrzone były bogatą bibliografią dotyczącą omawianych zagadnień. Redakcja w porozumieniu z Radą Redakcyjną kontynuuje wydawanie serii „Biblioteka Wiadomości Chemicznych” i „Habilitationy”. W pierwszej serii publikowane są dłuższe artykuły przeglądowe lub monografie poświęcone problemom współczesnej chemii, w drugiej natomiast – prace habilitacyjne z obszaru chemii. Podjęto także decyzję o utworzeniu nowego działu, zatytułowanego „Wyróżnione prace doktorskie i habilitacyjne”, w których publikowane są artykuły oparte na pracach doktorskich lub habilitacyjnych, uprzednio wyróżnione przez rady wydziałów.

Redaktor naczelny *Wiadomości* kontynuował dalsze wydawanie felietonów naukowych prof. Ignacego Z. Siemiona zatytułowanych „Okruchy”. Trzecią trzdziesiątkę rozpoczął felieton zatytułowany „Chlorek”, kończył felieton „Antoni Grabowski – chemik esperantysta”. Felietony zawierały interesujące informacje o wynalazcach, o chemii i alchemii złotego wieku w Polsce, o pracach chemicznych Aleksandra Humboldta i jego podróży oraz wiele innych.

Artykuły w „Wiadomościach Chemicznych” są recenzowane przez recenzentów ze znaczących ośrodków naukowych Warszawy, Wrocławia, Poznania, Gdańska i innych. Lista osób, które recenzowały czasopismo jest podana na stronie internetowej czasopisma. Nakład czasopisma stale rośnie, co oznacza, że trafia do rąk coraz liczniejszych czytelników. W 2009 r. czasopismo było dotowane przez Komitet Badań Naukowych, od 2010 r. – przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Tak jak poprzedni redaktorzy, obecny również zmagają się co roku z problemami finanso-

wymi. Wsparcia finansowego w latach 2015–2017 udzielili: dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, dyrektor Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu, dziekan Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, dziekan Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, dziekan Wydziału Chemii Uniwersytetu Gdańskiego.

Czasopismo wydawane jest w ramach serii *Acta Universitatis Wratislaviensis*. Przygotowaniem do druku i samym drukiem zajmuje się Firma Wydawnicza K2 z Warszawy. *Wiadomości* posiadają swoją stronę internetową z angielską wersją abstraktów (<http://www.wchuwr.pl/wiadchem.htm>). Od roku 1997 istnieje strona internetowa z pełnymi tekstami publikacji zamieszczonymi na platformie Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej (<http://www.dbc.wroc.pl>). W 2013 r. doczekaliśmy się elektronicznego ISSN (eISSN 2300-0295). Wymóg dołączania streszczeń w języku angielskim miał przyczynić się do rozpowszechniania periodyku za granicą. „Wiadomości Chemiczne” są nadal abstraktowane w *Chemical Abstracts*, w bazie Baz-Tech, Google Scholar. Znajdują się także na liście czasopism punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, od 2012 r. umieszczone są w Polskiej Bibliografii Naukowej.

Reasumując, należy stwierdzić, że „Wiadomości Chemiczne” są jednym z głównych polskich czasopism chemicznych o długoletniej tradycji. Wydawane od 1947 r., od 1951 r., przez okres 66 lat – we Wrocławiu. Głównym celem czasopisma było i jest informowanie polskich chemików o najważniejszych osiągnięciach z zakresu chemii światowej i rodzimej, informowanie o wyróżniających się wynikach badań. Przez te wszystkie lata sporo miejsca poświęcano historii polskiej chemii, ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć uczonych polskich – zasłużonych chemików, oraz zagadnieniom dydaktyki chemii na różnych poziomach kształcenia akademickiego. Czasopismo informowało czytelników o wielu konferencjach krajowych i zagranicznych. Często zamieszczało omówienia ważniejszych referatów oraz podsumowania spotkań naukowych, omawiało także działalność poszczególnych jednostek badawczych. Dostarczało informacji o działalności Polskiego Towarzystwa Chemicznego i jego oddziałów. W olbrzymim stopniu służyło i służy integracji środowiska chemicznego w Polsce. Publikowane artykuły w języku polskim przyczyniały się do rozwoju „polskiego języka chemicznego” – polskiej terminologii chemicznej, odegrały ogromną rolę w szerzeniu kultury naukowej i podnoszeniu wiedzy.

Należy podkreślić, że czasopismo jest dobrze redagowane, stale wzbogaca tematykę, rozwija się. Chemicy polscy mogą być naprawdę dumni z tego czasopisma i powinni wkładać jeszcze więcej wysiłku w podnoszenie jego poziomu.

## PIŚMIENNICTWO CYTOWANE

- [1] R. Mierzecki, I. Kąkol, *Wiad. Chem.*, 1984, **38**, 11.
- [2] Jak wyżej, s. 13.
- [3] A. Dorabialska, *Wiad. Chem.*, 1947, **1**, 1.
- [4] Jak wyżej, s. 1.
- [5] J. Kroh, *Wiad. Chem.*, 1977, **31**, 315.
- [6] H. Lichočka, *Analekta*, 1996, **5** (dodatek specjalny), 8.
- [7] B. Bobrzański, *Wiad. Chem.*, 1972, **26**, 451.
- [8] E. Zwidryn, *Analecta*, 1996, **5** (dodatek specjalny), 49.
- [9] Jak wyżej, s. 51.
- [10] Jak wyżej, s. 52.
- [11] Jak wyżej, s. 60.
- [12] I.Z. Siemion *Viridarium Chymicum* czyli Notatek chaotycznych Część II, 2007, s. 213.
- [13] J.J. Ziółkowski, *Wiad. Chem.*, 1999, **53**, 563.
- [14] A.M. Trzeciak, *Wiad. Chem.*, 2008, **62**, 969.
- [15] Strona internetowa <http://wiad.chem.uni.wroc.pl>.

